

Högskolan i Borås, rektor
501 90 Borås

Luntmakargatan 13, Box 7851,
SE-103 99 Stockholm, Sweden
Tfn/Phone: +46 8 563 085 00
Fax: +46 8 563 085 50
hsv@hsv.se, www.hsv.se

Teresa Edelman
8534
teresa.edelman@hsv.se
BESLUT

2010-06-16
Reg.nr 31-917-10

Examinationen av en magisteruppsats i en distansutbildning

Skilda uppfattningar hos handledaren och examinatorn angående en magisteruppsats.

Anmälan

NN har framfört klagomål på hur processen kring hennes arbete med en magisteruppsats vid institutionen för biblioteks- och informationsvetenskap har sköts. Hon har anfört i huvudsak följande.

År 2006 påbörjade hon sin magisteruppsats och tilldelades en handledare. I början av uppsatsarbetet hade de mycket lite kontakt, men när handledaren senare kom med synpunkter på hennes arbete hade hon svårt att förstå vad handledaren menade. När hon påpekade detta för handledaren fick hon svaret att hon kunde byta handledare. Höstterminen 2007 fick hon en ny handledare. Hon träffade den nya handledaren vid ett tillfälle då handledaren bl.a. menade att hon inte kunde använda sig av den frågeställning som den förra handledaren rått henne till. Hon gjorde förändringar i sin uppsats och skickade ett nytt utkast till handledaren vårterminen 2008. I ett kort e-postmeddelande till henne skrev handledaren att hon inte hade tid att handleda henne och att hon inte såg någon möjlighet för att arbetet skulle kunna genomföras inom de gränser som gällde, nämligen två år.

Efter att ha kontaktat en studievägledare fick hon en ny handledare i slutet av vårterminen 2008. Handledaren gav henne tips och stöd i hennes arbete. Inför ett slutseminarium i december 2008 ansåg handledaren att hennes uppsats var färdig för ventilering. Examinatorn stoppade uppsatsen och kom med synpunkter som handledaren vidarebefordrade till henne. Hon ändrade uppsatsen enligt examinatorns synpunkter och i april ansåg handledaren att uppsatsen på nytt var redo för ventilering. Examinatorn underkände hennes uppsats, men uppgav helt andra orsaker än hon hade nämnt vid förra tillfället. Dessa orsaker hade heller inte något med den aktuella förändringen av uppsatsen att göra.

Hon gjorde nya förändringar av sin uppsats och med handledarens samtycke anmälde hon sig för en ny ventilering i juni 2009. Några dagar innan ventileringen ringde handledaren och berättade att examinatorn tänkte underkänna hennes

uppsats igen. Examinatorn hade bett handledaren att inte berätta för henne varför den skulle underkännas. I stället ville examinatorn underkänna henne på plats. Trots detta frågade hon sin handledare om det rörde sig om helt nya synpunkter. Handledaren sade att det gjorde det. Hon ville då inte åka från Malmö, där hon bor, till Borås för att ännu en gång bli underkänd. Det ansåg heller inte hennes handledare att hon skulle behöva. I samband med detta skrev handledaren till henne att han inte kunde hjälpa henne mer, helt enkelt för att han inte förstod examinatorns synpunkter. Med andra ord avsåg han sig sitt handledarskap, trots att de hade diskuterat att hon skulle byta examinator.

NN anser att examinatorns handhavande av ärendet går emot den öppenhet och respekt som högskolans policy för kvalitetsarbete uppger ska fungera som högskolans ledstjärnor. Det genomsyras heller inte av den transparens som policydokumentet uppger att högskolans kvalitetsarbete ska göra. Hon hänvisade också till Högskoleverkets rapport *Rättssäker examination*.

Hon tog kontakt med en studentombudsman som rådde henne att ta kontakt med andra högskolerepresentanter, vilket hon gjorde. I slutet av juli 2009 ringde hon prefekten och berättade vad som hänt i samband med ventileringsarna. Prefekten uttryckte att det var märkligt att det skurit sig så mellan handledaren och examinatorn. Prefekten lovade att ta kontakt med handledaren för att höra hans synpunkter på vad som hade hänt. Efter detta samtal hörde NN inget från prefekten. När hon talade med handledaren i december fick hon veta att prefekten aldrig hade talat med honom om detta. Detta agerande eller bristen på agerande anser hon rimmar illa med högskolans policy för kvalitetsarbete.

Hon anmälde sig för ett slutseminarium i september 2009 samt begärde och fick en ny examinator. Hennes uppsats blev stoppad på nytt och examinatorns synpunkter var mycket långt ifrån den handledning hon tidigare fått. Hon ansåg att det skulle vara svårt att göra så stora förändringar utan handledare, men hon gjorde ändå ett nytt försök i december 2009. Ännu en gång fick hon veta att hon skulle bli underkänd trots en hel del förändringar. Hennes slutseminarium ställdes in.

Hon tog på nytt kontakt med studentombudsmannen som talade med personal vid institutionen, bl.a. hennes senaste handledare. Förslaget hon fick från institutionen var att gå en s.k. omstartskurs för uppsatsskrivning. Hon är inte nöjd med det av två anledningar. Den ena är att hon inte tycker att det är rätt att hon ska lägga så mycket mer tid och pengar, trots att hon har haft handledning och inte gjort något uppehåll i studierna. Den andra anledningen är att den första examinatorn är kursansvarig för omstartskursen. Hon har inget förtroende för henne. Det är också fel att hon förväntas tolka och förstå examinatorns synpunkter om sin uppsats när inte ens hennes handledare lyckades med det. Hon tackade ändå ja till kursen, som hade sin första träff den 22 februari 2010, eftersom hon inte gavs något alternativ.

Högskolans yttrande

Högskoleverket har bett Högskolan i Borås att yttra sig. Högskolan har anfört bl.a. följande.

NN påbörjade arbetet med magisteruppsatsen våren 2006 och har totalt haft tre handledare och två examinatorer. Hennes uppsats har blivit bedömd och åsatt betyget "underkänt" vid tre tillfällen.

Vid det första och det tredje tillfället skickade examinatorerna utförliga bedömningar som motiverades med hänvisning till betygskriterierna och de relaterades även till tidigare bedömningar. Vid det andra tillfället fick hon examinatorns synpunkter via handledaren eftersom hon valde att inte närvara på slutseminariet. Vid den tredje examinationen kommunicerade examinatorn direkt med NN via e-post och telefon både vid en förhandsgranskning och vid den slutliga bedömningen, eftersom hon återigen valde att inte närvara vid slutseminariet.

Magisteruppsatsen ska enligt kursplanen vara klar efter två terminer. NNs handledningstid var egentligen slut i slutet av hösten 2007, när hon begärde och fick sin andra handledare. Hon tilldelades dessutom en tredje handledare vårterminen 2008, eftersom institutionen är mån om att studenter ska få den hjälp de behöver för att kunna färdigställa uppsatsen. Institutionen försöker att, inom rimliga gränser, ge studenter som inte blir färdiga med sin uppsats inom kurstiden, fortsatt handledning till dess att uppsatsen är klar.

Handledningstiden är normalt två terminer, men kan förlängas till fyra terminer. Enligt högskolans praxis har handledare totalt 40 timmar för att handleda en magisteruppsats och en examinator tilldelas tio timmar för att bedöma en uppsats. NNs tid för handledning omfattar hittills sju terminer.

När det gäller examinationen av NNs uppsats har två examinatorer bedömt uppsatsen vid totalt fyra tillfällen. Båda examinatorer bedömde vid förhandsgranskning att uppsatsen inte var klar att ventileras vid ett slutseminarium, vilket meddelades NN genom hennes handledare respektive skriftligt i en e-post till henne med motivering. Att "hindra" uppsatser från att tas upp till examination är en del av kvalitetsarbetet, för att ge studenten möjlighet att göra nödvändiga förändringar före slutseminariet. En sådan förhandsgranskning har skett två gånger i NNs fall för att ge henne ytterligare tid och möjlighet att kunna slutföra uppsatsen.

Vad gäller NNs upplevelse av att det skulle ha förekommit motstridiga synpunkter från handledare och examinatorer visar högskolans utredning att studenten i huvudsak fått samstämmiga anvisningar från berörda handledare och examinatorer.

Den första handledaren har i sina skriftliga yttranden relaterat till tidigare synpunkter hon framfört och samtidigt lämnat fem konkreta utförliga anvisningar kring vad som behöver förbättras som bakgrundsbeskrivning, metodfrågor, struktur, innehåll, teorisk referensram och analys i de olika kapitlen. Det framgår

vidare att handledaren tydligt anmodat NN att ta kontakt med henne om hon hade svårigheter med att förstå anvisningarna.

Den andra handledaren lämnade konkreta synpunkter utifrån inledning, syfte med frågeställningar, metod, analys och litteratur, som i stora drag överensstämde med den första handledarens. Under metodavsnittet och i avslutningen hänvisade hon dessutom tydligt till den första handledarens fem punkter.

Den tredje handledaren var, till skillnad från de två tidigare handledarna och de två examinatorerna, inte lika insatt i just detta forskningsområde. Han är dock en erfaren handledare och examinator och han utgick från tidigare handledares anvisningar, samt även material som inkom från examinatorerna. Denne handledare har framför allt försökt att förklara för NN hur tidigare anvisningar kunde genomföras i uppsatsarbetet.

NN uppger vidare att handledare och examinatorer inte har kommunicerat med varandra. I utredningen har inget annat framkommit än att kommunikationen har skett på ett tillfredställande sätt. Högskolan beklagar dock att vissa missuppfattningar tycks ha skett. Den e-postkommunikation, som bifogats anmälan, mellan den tredje handledaren och NN kan tyvärr misstolkas. Högskolan ska med anledning av detta se över behovet av att ytterligare förtydliga sina rutiner kring kommunikation mellan handledare, examinatorer och studenter.

Institutionens rutiner och skriftliga instruktioner i "Magisterhandboken" bygger på att studenten deltar vid ett seminarium och där tar del av synpunkterna från lärare och studenter och samtidigt opponerar på en magisteruppsats. Studenten väljer själv när denne önskar delta vid ett slutseminarium. Handledaren har inte till uppgift att föregå examinatorns slutliga bedömning. Handledaren kan dock informera om att examinatorn anser att uppsatsen inte är riktigt klar för slutseminarium. Denna information kan misstolkas som om examinator "stoppar" en student från att bli bedömd, vilket inte är fallet. Studenten har alltid full rätt att begära en slutlig bedömning när denne själv finner det vara lämpligt.

Högskoleverkets bedömning

En av Högskoleverkets uppgifter är tillsyn av universitet och högskolor. Verksamheten innebär granskning av att lärosätena följer gällande bestämmelser och att studenternas och andra enskildas rättssäkerhet i förhållande till högskolesystemet tillgodoses. Verket kan dock inte överpröva eller ändra lärosätenas beslut och uttalar sig normalt inte i bedömningsfrågor.

Av 6 kap. 18 § högskoleförordningen (1993:100) framgår att betyget ska bestämmas av en av högskolan särskilt utsedd lärare (examinator). I 21 – 24 §§ i samma kapitel finns bestämmelser om antal prov, byte av examinator samt rättelse och omprövning av betyg.

I rapporten *Rättssäker examination*, 2008:36 R, s. 84, konstaterade verket att när en handledare gett klartecken till en uppsats bör det inte förekomma att

examinatorn kräver mycket omfattande förändringar för att uppsatsen ska kunna godkännas. Tydliga kriterier för bedömningen och en kontinuerlig dialog mellan handledaren och examinatorn är exempel på åtgärder för att förhindra att sådana situationer uppkommer.

Av utredningen har framkommit att högskolan har följt bestämmelserna om byte av examinator och vidtagit flera åtgärder för att stödja NN. Av den e-post korrespondens mellan den tredje handledaren och NN, som har bifogats anmälan, framgår dock att handledaren och examinatorn har haft mycket skilda uppfattningar om hur NNs uppsats skulle examineras. Av ett av breven framgår att handledaren var kritisk mot att examinatorn har kommit med nya argument för ytterligare ett ”stopp” eller underkännande. Detta har ställt NN i en orättssäker situation.

Högskoleverket anser att när handledning och examination av en uppsats utförs av olika personer, är det viktigt att handledarens syn på vilka krav som ska ställas inte skiljer sig för mycket från examinatorns. Högskolan i Borås kan därför inte undgå kritik för de brister som förelegat i NNs fall.

Med dessa besked avslutas ärendet.

På Högskoleverkets vägnar

Eva Westberg
Chefsjurist

Teresa Edelman
Verksjurist

Kopia för kännedom:
NN